

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya
Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIO

Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 8 pessetas.
Cuba, Puerto Rico y Extranjer, 5

AL PEU DE LA LLETRA

—¿Ahónt va, desditxat?

—Aquí, home. He llegit l' anunci que vosté ha posat al diari: «No vestirse sin haber visitado el bazar EL SOL», y he pensat: Nada, aném á visitarlo avans de vestirnos. Veyám qué deurá volguer.

CRONICA

LA *Lliga foral vascongada*, composta d'elements heterogenis en política y en sociologia, á penas formada va copar la major part de las representacions en Corts de las tres provincias germanas. Arribar y moldrer, com diuhen els catalans.

Per la solidés de la seva contextura y per l'energia de la seva acció aquella *Lliga* s'hauria de pendre com á patró de totas las que anessin formantse en las diverses regións espanyolas que aspiran á emancipar á la nació de la tutela vergonyosa de las oligarquías y del caciquisme, y á reconstituhirla després per dictats de la soberana voluntat del cos electoral, baix la base de un' amplia autonomia, que permeti 'l lliure desenrotllament de l' ànima nacional.

S' ha de tenir en compte que ab tot y predominar tant á Vasconia las ideas tradicionalistas, la primera presidencia de la *Lliga* fou conferida á un republicà. Allí 's considera llealment, que tothom, sigan las que 's vullan las ideas que professi, serveix y es bó pera combatre al enemich comú y treballar pel bé y la dignitat de la regió. La mateixa heterogeneitat dels elements que componen la *Lliga* dona al conjunt una forsa superior, forsa que naix del mútuo respecte que tots professan á las doctrinas més contraposadas, perfectament conciliable ab l' idea mare que 'ls uneix.

En poch temps s' han donat cassos repetits de l' enteresa de aquella entitat. Un diputat á Corts, el Sr. Orueta, militava en las filas del partit lliberal dinástich, li feu avinent el Sr. Moret que si feya acte de presencia en las festas de la *Solidaritat catalana*, seria donat de baixa en las filas del partit, y 'l senyor Orueta passá per l' exclusió, ans de doblegar la seva independència al manament del capítost de la colla governant. No hi ha que dir que 'ls electors del diputat vasch, que l' havían elegit no per lliberal dinástich, sino per la seva representació social l' aplaudiren plens d' entussiasme, disposats ara més que may á honrarlo de nou ab els seus vots, tantas quantas vegadas se presenti á sollicitarlos. Ningú hi ha perdut més en aquest negoci que 'l partit lliberal dinástich, que semblava tenir una petita arrel en la terra vasca y ara 's quedarà sense ella.

Tot l' empenyo del govern se dirigia á evitar que s' anuessin llassos de amiat y cooperació entre 'l país vasch y Catalunya. A tal efecte, durant l' última visita dels catalans, sembla que foren fets á alguns elements que dintre de la *Lliga* gosan de major influencia temptadors oferiments relacionats ab el concert económich, sempre que s' avinguessin á rompre tota relació ab els representants de Catalunya. La *Lliga foral vascongada* respongué com devia, y per si no bastava aqueixa resposta donada en una gestió particular, l' estereotipá en un magnífich manifest publicat ab fetxa 21 de juliol, que proclama una vegada més l' estreta amiat del poble vasch y 'l poble catalá.

* *

Aquest manifest es també un patró per l' esperit patriótic que respira. Seria en vá buscarhi en ell exclussivismes mesquins, ni alusions més ó menos mortificants contra altrás regións espanyolas, qu' encare no comprenen ni senten la necessitat ni las ventatjas del régimen autonómich. No n' hi ha una tan sols.

La *Lliga foral*, en contraposició á la fracció dels *bizcarras*, tan propensos á las exageracions nacio-

nalistas, tenen prou serenitat de judici pera comprendre qu' es de tot punt impossible treballar ab éxit pel bé de la regió, sense treballar al ensemps per la grandesa d' Espanya. Ells entenen y entenen bé que las regións están lligadas á la mare patria ab llassos indisolubles, imposats per la geografia, anuats per l' historia, sostinguts per la conveniència mútua de tots els espanyols.

Per aixó al peu del seu manifest seguidament á la interjecció vasca: «*Aurrera eta aurrera betill*», que equival á un enérgich crit de *avant, avant sempre*, hi han estampat las següents aclamacions: «*Vivan los fueros! Viva Guipúzcoal! Viva Euskarial! Viva España!*»

Ab aquest últim visca escrit tan expontáneament, sense que ningú 'ls el demanés, ni molt menos els l' exigís, han donat una prova incontrovertible de serenitat d' esperit, de noblesa de cor y de dretura de conciencia.

Y 'l seu exemple 'ns plauria veure'l imitat per tot arreu y de una manera especialíssima en la nostra estimada Catalunya.

* *

Ja que molts equívochs que avants preponderavan en el camp catalanista s' han anat, per fortuna, desvaneixent, res s' hi ha de perdre en anarlos foragitant fins de la ment perturbada dels més enconats enemichs de Catalunya.

Ja avuy no hi ha ningú que cregui seriament en la realitat del separatisme... y no obstant encare queda qui acusa, pel compte que li té, á molts catalans de separatistas.

¿Pretextos de que 's val pera ferho?

Senzillament: la forma apassionada, massa expressiva, excessivament pintoresca qu' en molts ocasions donan á la paraula parlada ó escrita certs oradors ó escriptors consagrats á la defensa de las reivindicacions de Catalunya. Pera guanyarse un aplauso ó conseguir un efecte impresionista s' hi deixan anar fàcilment, sense amidar el mal que produheixen.

Aquests senyors parteixen de un punt de vista fals y inconvenient al considerar lo de Catalunya lo millor del mon, y lo que no es de Catalunya aburrible y despreciable. Aquest *chauvinisme* qu' es la desnaturalisació més palmaria del bon sentit práctic del poble catalá seria ridícul sino resultés moltes vegadas altament pernicios. No es fill, com ells creuen, de un amor sá á la terra catalana, sino producte de una lamentable aberració. Fins se podria creure que sentissin sincerament aquesta superioritat de lo nostre sobre tot lo dels demés; pero en aquest cas el bon sentit més rudimentari exigeix rebatar aquesta creensa y no alardejar á totas horas d' ella, ab gran molestia sino ab agravi dels elements que serveixen de punt á una comparansa desfavorable.

Pera fer obra seria precisa procedir ab serietat. Y pera procedir ab serietat es necessari destruhir per sempre més tot el vocabulari de frasses y conceptes de ponderació exagerada, de menyspreu ó de despreci. Ab aixó 's logrará privar als adversaris del abusu recurs de las infladuras, á que ab tan mala sanya s' entregan, exacerbant las passions, dificultant la bona armonia inter-regional y sembrant per Catalunya y Espanya entera la perturbació y 'l desgabell.

Per evitar que 'ls gossos rabiosos mosseguin, no 'ls hi presenteu ni la punta del dit.

* *

Pero de més á més se fa necessari afermar resoltament y en una forma que no dongui lloch á duptes el carácter fundament espanyol del moviment autonomista catalá.

LAS FAROLAS ARTÍSTICAS DEL PASSEIG DE GRACIA

Moltas vegadas ho havém dit y no 'ns cansarém de repetirho: el catalanisme será espanyol ó será una lamentable perturbació, quals malas conseqüencias pesarán principalment sobre Catalunya.

En els debats de l'última etapa parlamentaria, tant en els que precediren com en els consegüents á la Lley de Jurisdiccions manifestaren tots els oradors catalans que hi prengueren part aquest sentit: tots ferém vots de respecte, consideració y amor á la mare Espanya.

Enlassadas las banderas catalana y espanyola aparequeren en la memorable festa de homenatge del 20 de maig, y encare que aquests fets prou significatius sembla que haurían de bastar, may estará de més repetirlos en totas las ocasiones, evidenciant que precisament per ésser tan bons catalans, som també bons espanyols: qu' estém disposos á demostrar, al igual que 'ls vaschs de la *Lliga foral*, que 'l nostre amor á Espanya no 'ns brolla dels llabis, sino que 'ns vé del cor... y que aqueix amor es sempre més pur que aquell de que alardejan alguns que únicament fan servir el nom d' Espanya, per explotar iníquament á la nació.

P. DEL O.

El automóvil, mamá...

Més de quatre y més de sis vegadas, veyent passar un automóvil, ho havia pensat:

—Si aquests infelissos...—tal era el terme que, referintse als tripulants del vehícul interiorment pronunciava:—*infelissos*:—si aquests infelissos, despullantse de tota vanitat, volguessin dir sincerament lo que sobre aquest medi de locomoció opinan, ¡qué'n sabríam á bon segur de cosas raras! ¡Qué'n sentiríam de confessions que la gent ni sisquera somía!..

Ja ho veyia jo que 'ls cavallers del automóvil corrian á més no poder, fent veure qu' en alló hi trobavan una barbaritat de gust.

Pero,—A mí no me la pegueu—me deya á mí mateix:—Tot aixó es comedia, ficció, *pose*. Corrent d' aquesta manera, ben lluny de disfrutar, teníu més por que goig y passeu moments de verdadera engunia. Lo que hi ha es que, esclaus de la moda y tocats de la manía de la exhibició, que á tanta gent decenta converteix en Carnestoltas, feu el cor fort y, ab tot y no portar gota de pressa, correu com uns desesperats, persuadits de que aixís espatarreu al públich y senteu plassa de *smarts* y de gent fina y despreocupada.

Sí. Més de quatre y més de sis vegadas ho havia pensat jo aixó; pero may havia tingut el gust de sentirho dir á un automovillista de carn y ossos.

Ara sí que ho he sentit. Y si no ho he sentit, ho he llegit ab tals caràcters d' autenticitat, que ni he pogut duptarho ni crech que cap dels meus lectors s' atreveixi á posarho en quarentena.

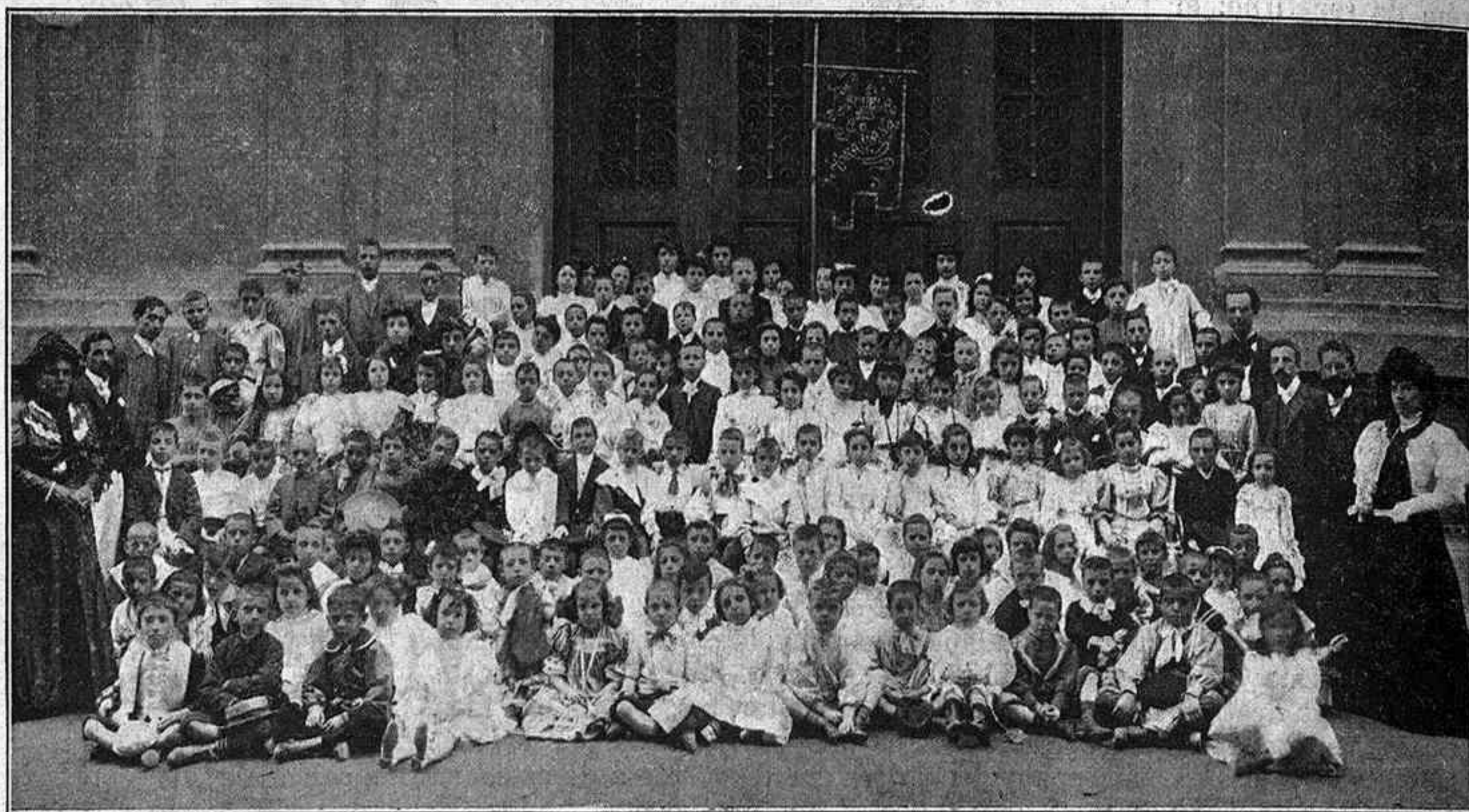
Atenguin y esborróninse, que van á saborejar el *caball* del pervenir, guisat en sa propia salsa.

* *

—Si han de servir pera posarhi llums eléctrichs, n' hi ha massas; si son pera penjarhi murrís, n' hi ha pocas.

FESTA DE GERMANOR

Els alumnes de la «Escola Horaciana» de Barcelona y 'ls de «La Vanguardia Obrera» d' Horta, reunits en companyia dels seus professors el dia 25 del passat Juliol.

EL SANT DE LA SENMANA

—Verge de las Neus iapiádat de nosaltres!

Desitjant l' *Automóvil-Club* d' Espanya tenir un recort dels excursionistas que per la carretera de Madrit á la Granja s' ensopegan á passar, entregá un album al peó caminer qu' en el punt més alt del Guadarrama té la seva garita, y va dirli:

—Aquí tens aquest llibre. Feslo firmar per tots els automovilistas que per aquí passin, y dígals que junt ab la firma se 'ls agrahirá que hi escriguin un pensament.—

Aixís efectivament va ferse. El peó s' encarregá del album, els senyors del auto acceptaren l' idea sense cap dificultat y durant llarch temps s' han anat apilant allí firmes y més firmes y confessions sobre confessions, algunas de las quals, indiscretament copiadas y reproduhidas per un periódich, van ara á llegir els nostres lectors.

¡Calculin si 'n tenen de preu aquestas manifestacions leals y espontáneas, fetas en aquella solitaria altura, en un lloch ahont els automovilistas, emancipats de tota influencia social, sense altres testimonis que 'l cel y un peó caminer, diuhen y escriuhen lo que pensan y volcan ingenuament el cor, esperant el dia fatal en que volcarán el cotxe y 's quedaran allí en mitj de la pols, estirats y frets com una momia del temps de Sesostris!..

Son confessions verdaderament edificants. Cálínse els lentes y llegeixin.

*
*
*

Un del primers autógrafos que figuran en l' album diu textualment aixís:

—«Estich calat, fa un fret atrás. ¿D' aixó 'n diuhen divertirse?»

Se coneix que 'l crit li surt del cor y al autor se li ha acabat la paciencia y potser la benzina.

Un altre:

—«Vením de Portugal. Duhém una gana espantosa. Calor insoportable. 14,000 pneumátichs romputs. Estém reventats de pujar á peu aquesta altura...»

Se suposa que lo dels 14,000 pneumátichs será una exageració; pero ¿qué me 'n diuhen de la gra-

NOSTRES HOSTES

Els representants italians que han vingut al Congrés Internacional de Joventuts republicanas, celebrat aquests dies a la «Casa del Poble». Figuran en primera línia las senyoretas María y Teresa Moglia, delegadas del «Centro feminista» de Turín.

ciosa declaració de que aquella altura han hagut de pujarla a peu?

Un' altra excursionista, andalús sens dupte, escriu:

—«Hem vingut del poble fins aquí en deu minuts.»

Y'l viatger que figura en l' album al darrera seu y que, naturalment, coneix el panyo, comenta aquesta declaració ab una sola paraula:

—«¡Mentida!»

Salta a continuació un automovilista que condensa las sevas impressions de viatge ab aquests hermosos termes:

—«Mientras no se suprimeixin la pluja, el fret, la pols y las averías dels pneumátichs, sería preferible quedarse a casa.»

Un excursionista de bon humor escriu:

—«Hem pujat aquí en quatre minuts... ab dugas detencions de tres horas cada una.»

Finalment, un filòsof diu lo que pensa sobre aquella excursió en pocas paraulas, pero molt expressivas.

—«Creiam no poder arribar a aquesta altura— escriu:—pero al últim hem conseguit pujarhi, gracias a una parella de bous.»

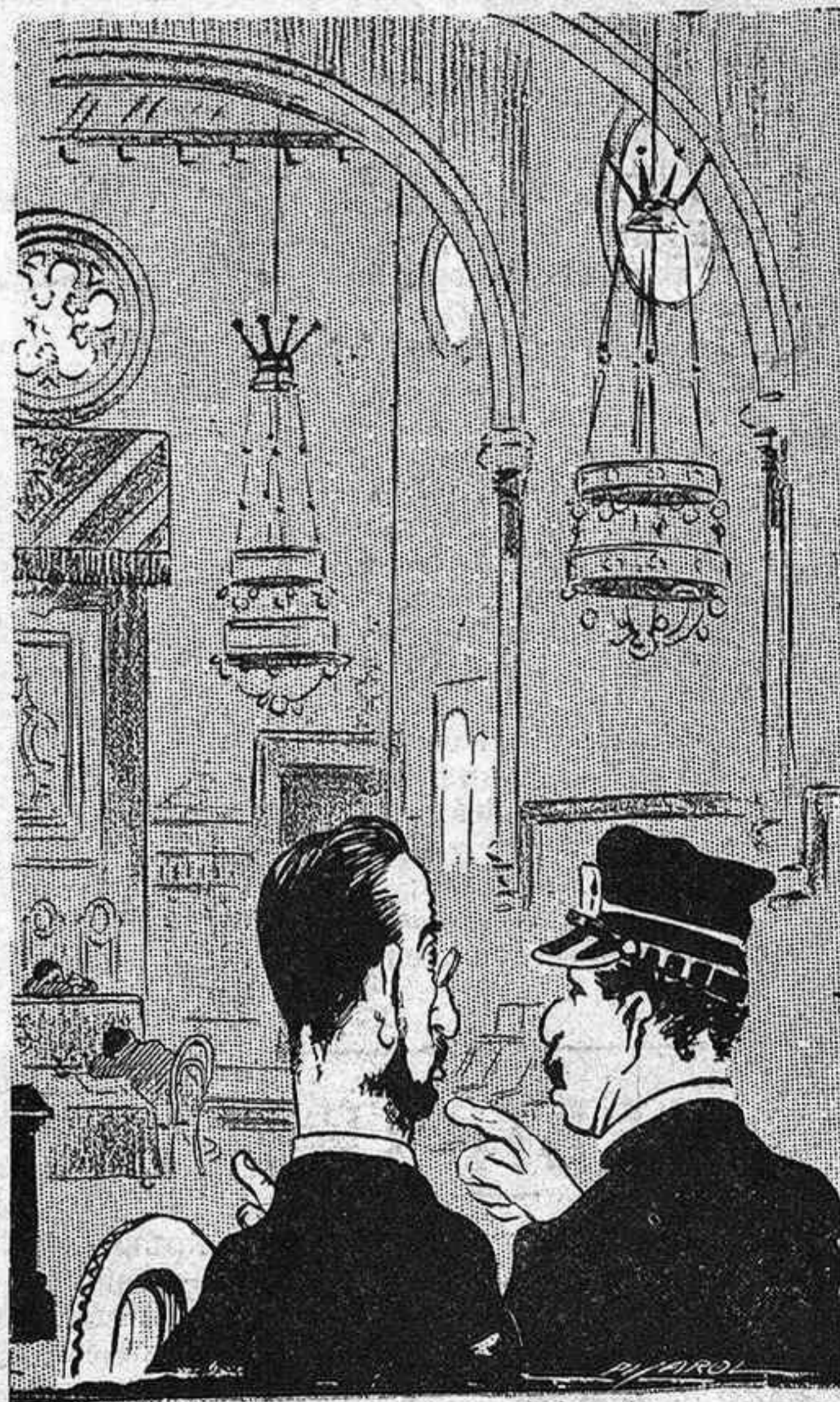
¿Qué tal?.. Després d' haver llegit aquestas declaracions, ¿hi haurá encare qui dupti de las excelencias del automóvil y no veji en ell el medi de locomoció més práctic, més cómodo, més elegant y més divertit qu' en el día 's coneix?

A. MARCH

QUÈNTO

A un baillet li preguntaren
uns *segaors* valencians
que, de pas pera la Plana,
van rendir jornada a Valls.

AL SALÓ DE CENT

—¿Qué fan aquells dos senyors?
—Celebran sessió de segona convocatoria.

—¿Mos sabrias dir, chiquet, si fau en vostra siutat funsió de *siñomatrófago*?
 —No, senyors; no ho sé. Al tombant hi ha la plassa de las *Cols*; pr' hont se vá al carrer dels *Naps*, després vé el de la *Escarxofa*, tirin avall, sempre avall, y no parin fins que trobin el Passatge del *Ensiam*, qual Passatge conduheix á la Ronda de l' *Aufals*, ó, en altres termes, *La Ronda dels Tres Sebas Encantats*; y á la quinta travessia, de la esquerra, trobarán un café y una taberna, tot d' una pessa, quin ram, que hi ha penjat á la porta, desde lluny els guiará. Preguntan á la mestressa, qu' es una dona com cal, lo que desitjan saber y al instant els complaurá.

Indecisos y sorpresos restaren els valencians; puig escoltantse al baillet, com uns badochs acabats, duptavan si 'ls enganyava ó si 'ls deya la vritat. Decidits, per fí, endressaren els seus passos cap al *ram*; y, en efecte, un cop allí la senyora Monserrat, tabernera amabilíssima, no tan sols els va indicar el lloch del cinematógrafo sino que, ab sa proverbial y delicadafinura, els hi va fê acompanyar. Com qu' eran tres demanaren tres entradas pro es el cas que ja fos ab intenció, ó per un error casual, al preguntá al taquillero —¿Quán valen?— digué:—Sis rals.— (Es veritat que hi havia preferents localitats; mes ahont els *ches* estavan era entrada general).

La major part de las vistas eran fixas y, está clar, els van fer tan poca gracia qu' estavan molt disgustats. —La catedral de Moscou— digué 'l que fá d' anunciant. —Un gran palau de Moscou.— seguidament va cridar. —Una nevada en Moscou.— va afegir. —Vista final; el gran parque de Moscou.— Tan Moscou els va empipar de tal modo que un del tres furiós com un volcá, s' alsá dret y al *cicerone* li digué:—¡Tío morral; també á nosatros... *mos cou* els dos quinsets de la entrá!

AGUILETA

LLIBRES

CRIMINALOGÍA DE LOS GOBIERNOS ESPAÑOLES.—*Estudio político-social*, por J. JUST LLORET.—L' autor d' aquest llibre, valent periodista, ha condensat en una serie d' articles moltas de las monstruositats comesas á Espanya desde 'l regnat dels reys católics fins als temps actuals. L' una darrera de l' altra van presentantse perfectament seriadas, com si essent fillas ó producte d' épocas tan distintas tinguessin una causa única, ingénita en la manera de ser del poble espanyol.

Casi tota l' última meytat del llibre esta destinada á descriure successos d' actualitat, y en aquesta tasca 'l Sr. Just se fá digne del seu apellido; es molt *just*, y 'l seu amor á la justicia va unit á una valentia extraordinaria en els judicis que formula, que no pecan de benévols ni d' acomodaticis. Algunas de sas revelacions foran materia aprofitable en els debats parlamentaris destinats

EL GRAN DESINFECTADOR

Tiri, tiri, don Albert,
 que ja sab qu' en 'questa casa,
 baldejant bé may s' hi pert.

ES LO QUE 'S TRACTA DE DEMOSTRAR

—Bé, ¿de qué serveixen tantas esmenas?
 —De res; pero privan el pas als automòvils de la «Catalana», y ja n' hi ha prou.

á fer una gran llimpiosa en aquest país tan plé de trastos y tan brut de pols y de trenyinas.
 Avaloran las condicions de l'obra del Sr. Just Lloret una gran claretat d'expressió y un estil nerviós y vibrant.

POESIES TRIADES de TEODOR LLORENTE.—Es, sens dupte, 'l Sr. Llorente el primer poeta de la terra valenciana, entre 'ls que conrean la llengua de aquella regió, sa personalitat se doná á conéixer casi desde 'l comens de la restauració de nostres Jochs Florals, que rebrotaren promptament á Valencia mateixa ab la institució dels certámens del *Rat Penat*. Casi tots els seus companys de Catalunya, Mallorca y Valencia de aquella primera generació han pagat á la naturalesa 'l tribut de la vida: D. Teodor resta encare en peu, si bé mes olvidat de lo que deuria serho de las novas generacions literarias.

Ab molta rahó 's plany de aquest olvit el Sr. Perés, autor del prólech que precedeix la colecció de *Poesies triades*, y molt oportunament oposa als que creuhen «que las cosas no han d' estar massa bé pera que un puga alabarlas»; la necessitat d' estudiar á las personalitats que, com la de 'n Llorente «tenen ja la consistencia y la severitat dels clássichs».

Com una mostra de l' inspiració y del art exquisit del ilustre poeta valenciá, copiém la següent

CANSONETA AMOROSA

¿Per qué 'm miran tos ulls blaus,
 si no 'm vols, dolsa xiqueta?
 ¿Si 'm negas del cor las claus
 porque 'm miran tos ulls blaus?
 Ja qu' en mon amor no 't plaus,
 deixa'm tu l' ánima quieta.
 ¿Per qué 'm miran tos ulls blaus,
 si no 'm vols, dolsa xiqueta?

Quan te miro embadalit
 ¿qué 'm dñu ton joyós mitj-riure?
 ¿Per qué batega mon pit
 quan te miro embadalit?

Si amor per mí no has sentit,
 no m' enganyis: deixa'm viure.
 Quan te miro embadalit
 ¿qué 'm dñu ton joyós mitj-riure?

Quan de ton amor tinch sed,
 canteret sens aygua 'm portas.
 Res val eixe cantaret,
 quan de ton amor tinch sed.
 Més lo vull á trossos fet
 com mas esperansas mortas.
 Quan de ton amor tinch sed,
 cantaret sens aygua 'm portas.

Mes, ay! no, no m' atengau,
 ulls de cel, llabis de rosa:
 ja que he de ser vostre esclau,
 llabis y ulls, no m' atengau.
 Vostre dols mentir me plau,
 si no 'm donéu altra cosa.
 Mentiu y no m' atengau,
 ulls de cel, llabis de rosa!

Las *Poesies triades* de 'n Teodor Llorente, forman part de la *Colecció popular de L' Avenç*.

RATA SABIA

Ben pocas novetats enclou la present senmana. Pero, per no faltar á la costúm y porque no 's digui que 'l revistero roba 'l sou al amo, vaig á omplir mitja columna de prosa lleugera pera donar á conéixer las novas que

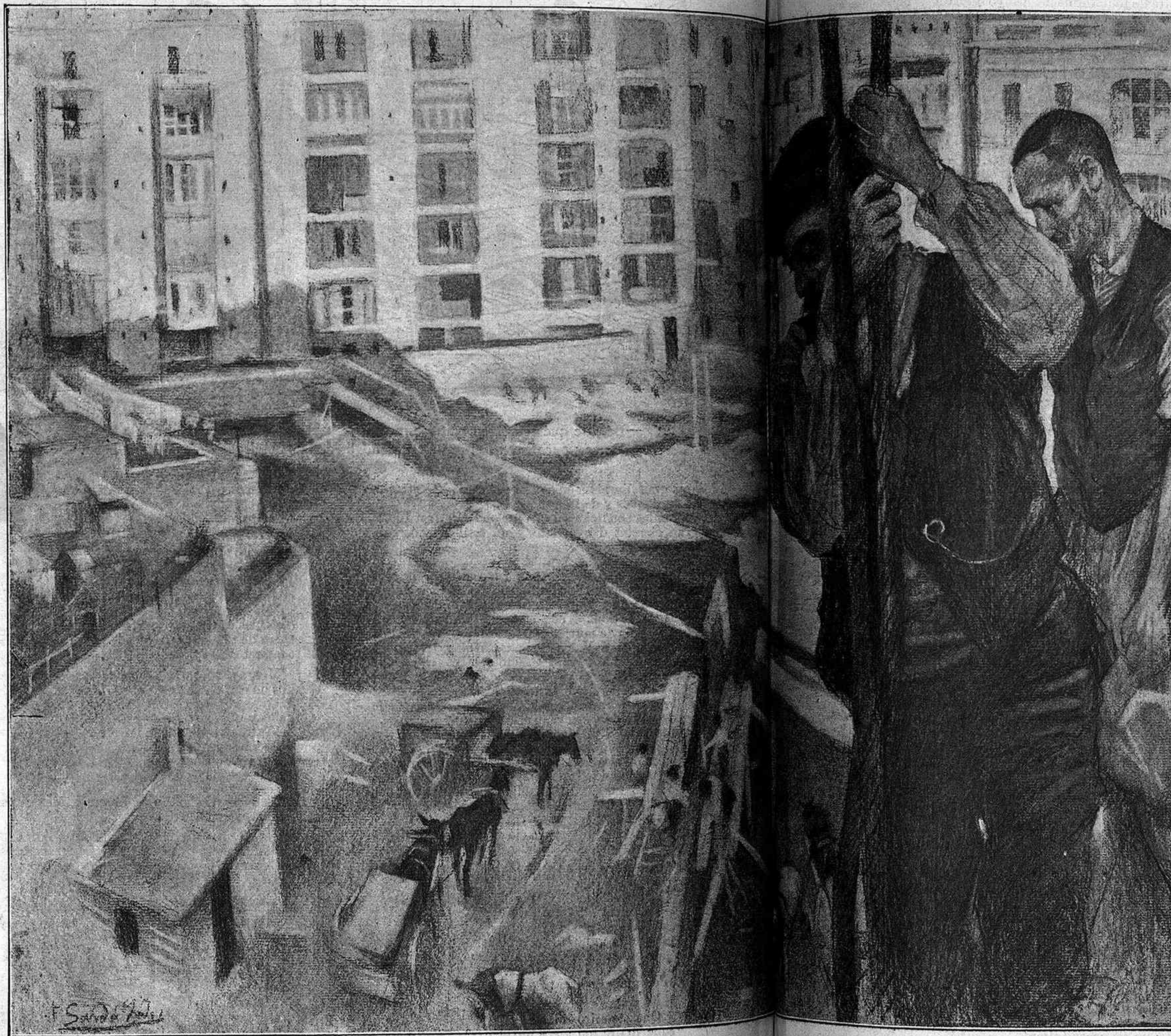
corren de boca en boca relacionades ab la senyora Talía, una dama que al estiu s'encarxofa mandrosament y á la qual ni l'empresari de més iniciativas es capás de des-ensopir.

Passém revista.

CIRCO BARCELONÉS

Grans preparatius pera l'hivern. L'empresa está fent la formiga y porta contractats ja un grapat d'artistas pera organitzar una companyia de género xich.

EN LAS ALTURAS

S'assegura que formarán part del quadro las tiples lleugeras Pepeta Alcácer, María Conesa, Angela Abati, Consuelo Peris, Julia Gómez y Amalia Baró. ¡Sis senyoras ben aprofitables! ¡Una dotzena de pantorrillas que no hi ha més que demanar!

Quí negará que aixó no es la millor base pera una temporada profitosa?

NOU

Darrerament s'ha estrenat ab éxit un juguet líric titulat *Amor Gitano*. Se separa bastant del género en boga: no conté grollerías de llenguatge, ni s'abusa en ell de la plástica femenina. L'autor de la lletra es en Fernández Arreo y el de la música en San José. Un y altre han lograt el seu propòsit de entretenir bonament al públich. S'hi distingiren els artistas, senyora Bonoris y senyors Alcalá y Alfonso.

Avuy, divendres, benefici del senyor Peral ab las obras: *La Gatita blanca*, *El Cabo primero*, *La Travera*, *Amor Gitano* y l'estreno de un entremés titulat *Noche de vela* original del senyor Frutos.

BOSQUE

La Bohème y *Faust* han sigut las óperas de cartell durant aquests vuyt días. La interpretació de la primera va ser superior, donadas las condicions y els elements.

S'están ultimant els ensajos de *Follet*, lletra del eximi poeta Apeles Mestres, música del inspirat compositor senyor Granados.

Els aficionats á las delicadesas esperan aquesta solemnitat com candeletas.

TÍVOLI

Continúa la ratxa del *Pollo Tejada*, un tipo sense solta que dona moltes bonas entradas al colisseu del carrer de Casp.

APOLO

Grandiosa solemnitat. El gran Enrich, el nostre Borrás, quí's disposa á marxar cap á las Américas, contractat per la empresa del teatro Odeón de Buenos Aires, donará tres funcions de despedida. Demá dissapte y passat demá tarde y nit, tres grans funcions prenenthi part l'insigne actor. *El místich*—*Terra baixa*—*Juan José*, héus aquí las tres obras escullidas.

Li augurém un éxit sorollós. Bon viatge y á reveure.
N. N. N.

L'Automóvil de tutti

Gracias al desprendiment d'una empresa Catalana, podrém passejar... (la gana) aristocráticamente.

Nostre digne Ajuntament mostrantse enérgich y actiu, ha sapigut tocá 'l víu d'aquella anònima ermilla patró del sastre Pinilla y algun altre progressiu.

Sa actitud es d'alabá' desfontos de prejudicis, pels immensos beneficis que al poble ha de reportá' y per lo que hi guanyará la social nivellació, ja que ab la transformació que 'ls cotxes-riperts sofreixen las classes desapareixen y el poble pot fé 'l senyó.

Fins ara havían sigut aquests cotxes sense matxos privilegi de ricatxos pel poble desconegut;

Donchs ab l'acort recaygut veurém el cas sens igual de que 'l qu' era un especial patrimoni de gent rica, vindrá á ser com una mica de *suffragi universal*.

Y fóra vulgaritat tractantse d'aquest carruatje, volguer probar la ventatja del públich sobre l'privat.

—Ojo, noy, que caure de la bastida no es caure del ministeri...

Per xó no es cap disbarat
qu' un ne sigui, en tal sentit,
partidari decidit...
per mes que sigui contrari
del odioble y arbitrari
automóvil restringit.

¿Quí avans hauria cregut
que aniria fins á Gracia
com hi va l' aristocracia
en menos de mitj minut?...

Y avuy ¿quí será 'l tossut
que tal prodigi veyent,
vulgui anar contra corrent
y no aprobi la pensada
de fer que la tarregada
pugui corre com el vent?...

Si el progrés, per tots cantons,
se val de las circunstancias
per escursar las distancias
y aixamplá 'ls seus horitzons,
cal que sense apelacions
els seus fallos acatém;
y si algun día deixém
els ossos sota un pneumátich
d' automóvil democrátich...
¿que més fortuna volém?

Fem pas als flamants *motors*
y saludém sa carrera...
Mes si van á peu, senyors,
no baixin may de l' acera.

PEP LLAUNÉ

El día de la visita del governador Manzano al Ajuntament, el representant del poder central va fer oferiments á la corporació municipal de tal entitat que ja sembla que no hem de patir may més.

Tot lo que 's presenti, sigui lo que sigui, será resolt á la carrera, á Barcelona mateix, sense dificultats ni obstacles.

Y perque la máquina funcioni degudament no caldrá més qu' etgegarla: ella farà 'l seu fet, sense necessitat de untarla.

Acabém com ab las oracions. *Amén... ó Aixís siga.*

El Sr. Bastardas va respondre al governador Manzano ab un hermós discurs, digne en tots conceptes de una autoritat popular.

Va fer vots en pró de l' autonomia municipal (qu' es l' aspiració del poble), y ja que no la tenim, conjurá á l' autoritat de la provincia á facilitar la gestió del Ajuntament, qu' es avuy de gran importancia pel número considerable de assumptos, tots ells de monta, pendants de resolució.

El Sr. Bastardas terminá son discurs, modelo de claretat, eloqüencia y enteresa, ab el següent párrafo digne de un Conceller en cap:

«V. E. coneix bé 'l nostre poble: rebelde davant de las imposicions de la forsa; sumis y governable quan l' autoritat s' apoya en la rahó y la justicia. Per' aquesta obra de pacificació conti també V. E. ab nostre decidit concurs. Tot quant se fassa en aquest sentit será en bé de Barcelona; pero redundará aixís mateix en bé de Catalunya y d' Espanya.»

Barcelona entera ha aplaudit las nobles manifestacions del jove arcalde, que ha sapigut convertir la vara en una excelent batuta de director d' orquesta.

Llegeixo:

«La comissió d' Ensanxe ha denegat la indemnissió de 70 mil duros demanada pel compte de Sant Joan de la Violada per ocupació de uns terrenos de la seva propietat, situats en el carrer de las Corts, encreuhament ab el Passeig de Gracia.

Setanta mil duros per un tros de vía pública... ¡si que

faríam bon negoci 'ls barcelonins! Sr. comte de Sant Joan de la Violada.

Bé podríam dir qu' en aquest cas la verdadera violada fora la Pubilla!

Si veuhen passar á un individuo dels de la carrillera, tot amarat de suor y esbufegant, guárdinse de planye'l.

No diguin tant sols que es molt sensible que ab las calors actuals se vegin condemnats á anar engabanyats dintre de l' uniforme de panyo groixut y tapat fins al coll, que més que un vestit sembla un forn.

Aquests rasgos de compassió poden pagarse cars.

Un menestral va tenirne un ¿y no saben que li resultá? Que 'l guardia va omplir-lo de impropis, va endurse-le'n detingut al quartelillo; allí va lligarlo, y agarrotat com un Cristo, ala, cap al Govern civil, y del Govern civil al Palau de Justicia.

Y al Palau de Justicia, naturalment, no trobantli causa, 'l varen passar en llibertat.

Ara no més ens cal suplicar que al de la carrillera li suministrin una bona dutxa, á veure si li passen els acaloraments.

Diuhen que al de Marianao li acceptarán per ff la dimissió.

Desde 'l moment que 'l governador Manzano va dir que no era necessari que 'ls arcaldes anessin á Madrid á impulsar la resolució dels assumptos municipals, es fins á cert punt molt natural que l' exhimeixin de un treball inútil.

Ara no més falta saber quí será 'l seu sucesor.

Se diu que 'l govern ja 'l té escullit.

Pero s' afegeix que la persona designada imposa com á condició per' acceptar el càrrech, que l' Estat cedeixi á la ciutat el quartel de las Dressanas pera proceder á la reforma y urbanissió de aquella barriada.

Si aixó 's concedía tindríam arcalde de R. O. ab regalo. Llavoras ja no seríam tan enemichs de aquesta institució. Al contrari, fins demanaríam que 'n nombressin un de nou cada quinze días.

Al Sr. Pirozzini li van robar la cartera la nit del festival del Tibi dabo.

Y als pochos días li tornavan, *per supuesto*, buyda dels bitllets de banch que contenía y enriquida, en cambi, ab una carta, en la qual l' autor de la sustracció li deya al interessat «que si bé se li havia quedat els quinze duros que contenía la cartera, encare hi perdía diners, perque 'l poder exercir aquella nit la seva honrada professió, li havia costat vint duros.»

Per lo vist, pera dedicarse á la cassa de carteras y altres adminículs, se fa necessari treure llicencia.

De totas maneras, el Sr. Pirozzini ha de donarse per molt satisfet de possehir un document acreditatiu de las pintorescas costums de la moderna Barcelona.

Jo fins crech que pot ferne un ús perfectament adequat al càrrech que desempenya.

¿No es Jefe de Negociat de Museos y Exposicions del Ajuntament?

Donchs no té més que enviar la carta del *mossega* al Museo de la Historia.

Ha sigut nombrat governador de Girona el conegut periodista D. Modest Sánchez Ortíz.

Sols una cosa desitjém en bé d' ell y dels gironins. Que fassi anar tan bé las cosas de aquella insula, com las del periódich *La Vanguardia* quan el dirigía.

Al efecte, ens permetrem ferli una advertencia: D. Modest: guardis de la sombra del *Roure*, qu' en aquella terra es més mortal que la del *Manzanillo*.

Per últim, en la próxima apertura del curs académich, sembla que será habilitat l' Hospital clínic. Ja era hora.

Feya molt temps que l' edifici, completament acabat, s' estava morint de fástich. Era un Hospital sense malts; un cos sense ánima.

El Govern empenyat en que las estancias anessin á càrrech de la Diputació Provincial, y la Diputació Provin-

cial refugint un compromís que de dret no li tocava. La ensenyansa universitària, ab totes las sevas dependencias, correspon al poder central.

Per fi en Navarrorreverter ho ha comprés aixís, y s'ha vingut á posar en funcions el nou Hospital clínic.

Ens felicitem podent consignar que aquesta vegada el ministre de las cinch erres no s'ha errat.

El Sr. Manzano ens resulta un governador que's fa digne de que la protectora de animals li extengui un diploma de soci honorari.

En la impossibilitat de acabar ab el burro, perque, segons sembla, la Lley l'ampara, ha disposat que única-ment pugui jugar-se fins á la una de la nit.

A totes las bestias, per no estragarlas, se fa precís concedir-las hi algunas horas de descans, y el burro, encare que humil, es digne de totes las consideracions.

Se tracta de transformar el teatro del Tivoli, en un local d'espectacles ab tots els ets y uts. L'actual barraca será convertida en un gran edifici.

El Tivoli es un teatro de sort. Desde que va instalarse sota ls arbres dels Jardins de la Ninfa, allá en els encontorns del actual carrer de Valencia, fa prop de mitj sigle, fins que fou traslladat á orillas de la Riera d'en Malla, casi sempre ha gosat de una vida exhuberant, animadíssima.

Ab la explotació del Tivoli el popular empresari se-nyor Elfas va comensar la seva fortuna.

*
*

Es, donchs, digne, baix tots conceptes, de que al arribar, com si diguessim, á l'etat viril, se'l transformi en un teatro de verdadera categoria, per sa capacitat, comoditat y bellesa.

Tant més quant els veritables teatros barcelonins com el venerable *Principal* y el grandios *Liceo*, están casi fent ayguas.

Induatablement el Tivoli, que sempre ha tingut sort, será més afortunat.

Una noticia:

«El *Banch d'Espanya* prepara una nova emissió de bitllets de á 1,000 pessetas, qual dibuix y grabats han sigut encarregats á Inglaterra.»

Qualsevol diria que aquí á Espanya s'han acabat els dibuixants y els grabadors. Quan lo que realment s'está acabant son els quartos.

De totes maneres, els bitllets elaborats á Inglaterra tindran una ventatja sobre 'ls elaborats á Espanya.

Perque siguin sempre *inglesos* se podran quedar á deure.

No podem menos d'enterar al públich de un succés, encare que no té gran importancia.

El divendres passat, nostre estimat amic D. Antoni López, editor-proprietari de LA ESQUELLA DE LA TORRATXA, sigué objecte de un conato de agressió per part del ex-regidor reversionista de tranvías Sr. Marial.

A dos quarts de nou del vespre dit ex-regidor se topá ab el Sr. López y passá de llarch, sens dupte perque anava sol. Pero á dos quarts de una de la nit, en el Passeig de Gracia, el Sr. Marial ja anava acompanyat dels seus ex-companys de Consistori, també reversionistas, senyors Moles y Buxó, y llavoras, sentintse valent, alsá 'l bastó contra 'l Sr. López, qui parant el cop ab el que portava, li rompé pel mitj, sense més conseqüencias personals.

Llavoras el Sr. Marial feu us de la llengua, permetent-se ficarse en assumptos de familia, verdaderas impertinencias á las que sols poden apelar els homes despitats y lleugers que careixen de rahó.

D. Guillem López, á qui aludí 'l Sr. Marial, ha sellat la reconciliació ab el seu germá, llansant á la fas del calumniador el més solemne mentís.

A ROSAS

Almadraba de Llevant.

(Inst. Esquirol)

Á ESTIUHEJAR

Sortida dels darrers capitalistes que quedavan á Barcelona.

Cosas d'Espanya que ns copian al extranger.

Ultimament s'ha celebrat á Malinas (Bélgica) una *Kermesse*, haventse realitzat en ella un concurs de canaris.

¡Y ab quin entusiasme parlan de aquesta festa 'ls periódichs de aquell país! Tots á una la califican d'hermosa, culta y originalíssima! Sobre tot el carácter de original es lo que més els ha seduhit.

¿Qué dirían si sapiguessin que á Barcelona y altres pobles del plá hi ha la vella costum dels *certámenes pajariles*!

Ab aixó els hém guanyat la ventatja. Poguessim dir lo mateix en moltes altres cosas!

•••

Y ara assombrinse.

Per assegurar la vigilancia nocturna en certs barris de París, van á instituir el cos de serenos.

Un'altra copia de las costums espanyolas.

Ja veuhen, fins á la ciutat *lumière* venen á matllevarnos el fanal dels serenos. Y després encare dirán que vivim tant á las foscas!

Per espléndits, els moradors de las islas Canarias.

Nada menos que han demanat als poders centrals la subdivisió d'aquell arxipiélach en dugas regions, á fi de poder establir un govern civil en cada una d'ellas.

¡Eh! D'aixó 'n dich rumbo.

A la quènta els bons canaris el troban massa barato un sol governador: volen pagarne dos.

La Junta Local de Reformas sociales es *offenbachment* deliciosa.

¿No dirían á qui ha imposat una multa?

Al nostre plorat amich l'impressor don Lluís Tasso, que fa dos mesos qu'és mort.

Molt cuydado ab aquest punt, respectable senyor Zurdo.

¿No comprén qu'és un *ab-zurdo* aixó de multá un difunt?

Per *lio* graciós, el del desafio de Madrit.

¿No n'han sentit parlar?

Sembla talment una *historia* d'aquellas que de tant en tant publica, pera *solaz* dels seus lectors, el *Liberal* «en Barcelona».

Comensin á escoltar.

Un capitá y un prestamista tenen quatre paraulas per quèstió d'interessos.

Empipat el militar, ¡plaf! clava una morma al senyor dels diners.

El fill d'aquést, jove advocat, se'n entera; busca al

capitá, el desafia y ¡plif! el passa de banda á banda d'una estocada.

L'advocat fuig.

Els padrins desapareixen.

Y 'l pobre militar es enterrat ab la més cautelosa reserva.

Pero després vé á descubrirse que l'advocat, que per més senyas se diu Royo, no ha fugit ni sab una paraula del tal desafio.

Y per anyadidura 's posa en clar que 'l capitá, apellidat Castelo, gosa de perfecta salut, *como la nuestra, á Dios gracias*.

Naturalment, ara tot son barallas y disputas, y 'ls diaris de la cort no s'entenen de feyna, tractant d'averiguar qui ha sigut el novelista que s'ha deslissat, inventant tan estupenda noticia.

Permétinme els estimats colegas madrilenys que aventuri el meu humil parer.

¿Saben quin és?

Pues que aquí no hi ha inventi novela ni deslís; [ció, y que en resúm tot aixó es un Badalona bis.

FILOSOFÍAS D' ESTIU

—La veritat, ¿sab qué m'agradaria ser, aquest temps? Peix.

—Sí... ¿Y si 'l pescavan y 'l fregían?

—Deuria trobarme, poch mes ó menos, com me trobo ara.

S'ha tornat á presentar el conflicte de la sorra.

Sinó que ara, al reproduhirse, ha aparegut considerablement augmentat.

Ja no es sòls la Companyia del ferrocarril de Fransa la que tracta d'impedir que 'ls carreters vegin á la platja del Poble Nou á carregar: els pescadors també s'hi oposan.

La llista, com se veu, va allargantse.

Primer va oposars'hi un concessionari, apoyat en no sé quina

Real ordre. Després d'ell, la Companyia del ferrocarril.
 A continuació, els pescadors...
 ¿Qui més sortirà ara?
 Jo que 'm creya que la sorra
 no era de ningú aquí a Espanya...
 A la quènta es de lothom,
 menos de qui li fa falta.

Xascarrillo de postres:
 Espigolat en un periódich extranger:
 Un célebre actor de la *Comédie française* arriba a una
 ciutat de provincies, pera pendre part en una represen-
 tació sensacional y examina 'ls cartells que anuncian la
 seva presència.
 —Ja veu—li diu el director del teatro—com he cum-
 plert puntualment la seva recomanació... Las lletres del
 seu nom tenen 50 centímetros.
 —Está molt bé—diu el gran artista—pero...
 —Pero qué?...
 —Que tan mateix hauría pogut imprimir en lletres
 més petites el nom dels restants artistes de la companyia.

NOTAS DE CASA

Elegantment estampat en la impremta de J. Comas Faura,
 hem rebut el programa de las festas que la populosa ciutat de
 Sabadell está celebrant actualment y que durarán fins el pró-
 xim diumenje, dia 5.

∴ L' *Asociación Escolar Republicana* tingué l'amabilitat
 d'invitarnos al Vermouth d'Honor que, en obsequi als dele-
 gats extrangers que han vingut al Congrés Internacional de
 Joventuts republicanas, doná en son local el passat diumenje.

∴ Aixís mateix varem rebre una invitació del *Ateneo Obrero*
 pera assistir a la repartició de premis als alumnes que con-
 corren a las sevas escolás; acte que tingué lloch l'altre diumen-
 e, baix la presidencia del arcalde primer accidental senyor
 Bastardas.

A tots las gracias més expressivas.

A...

Si es que t'has cregut ser ma-
 perque 't rondan una mi-
 y 't dona molta pali-
 quí va ben plé de butxa.

CA

Jo, d'altre modo m'ho mi-
 ben diferent, t'ho assegu-
 que aquell que pot llensá un du-
 busca lo que... ino vull di-

RO

Podrá ser que algun pano-
 mentres estéu en idi-
 ab tas paraulas osci-
 fins que al casament rodo

LI

Pero de tots modos ne-
 no 't fhis del que taba 't do-
 y se 'n riu de ta perso-
 aixís que ha girat l'esque-

NA

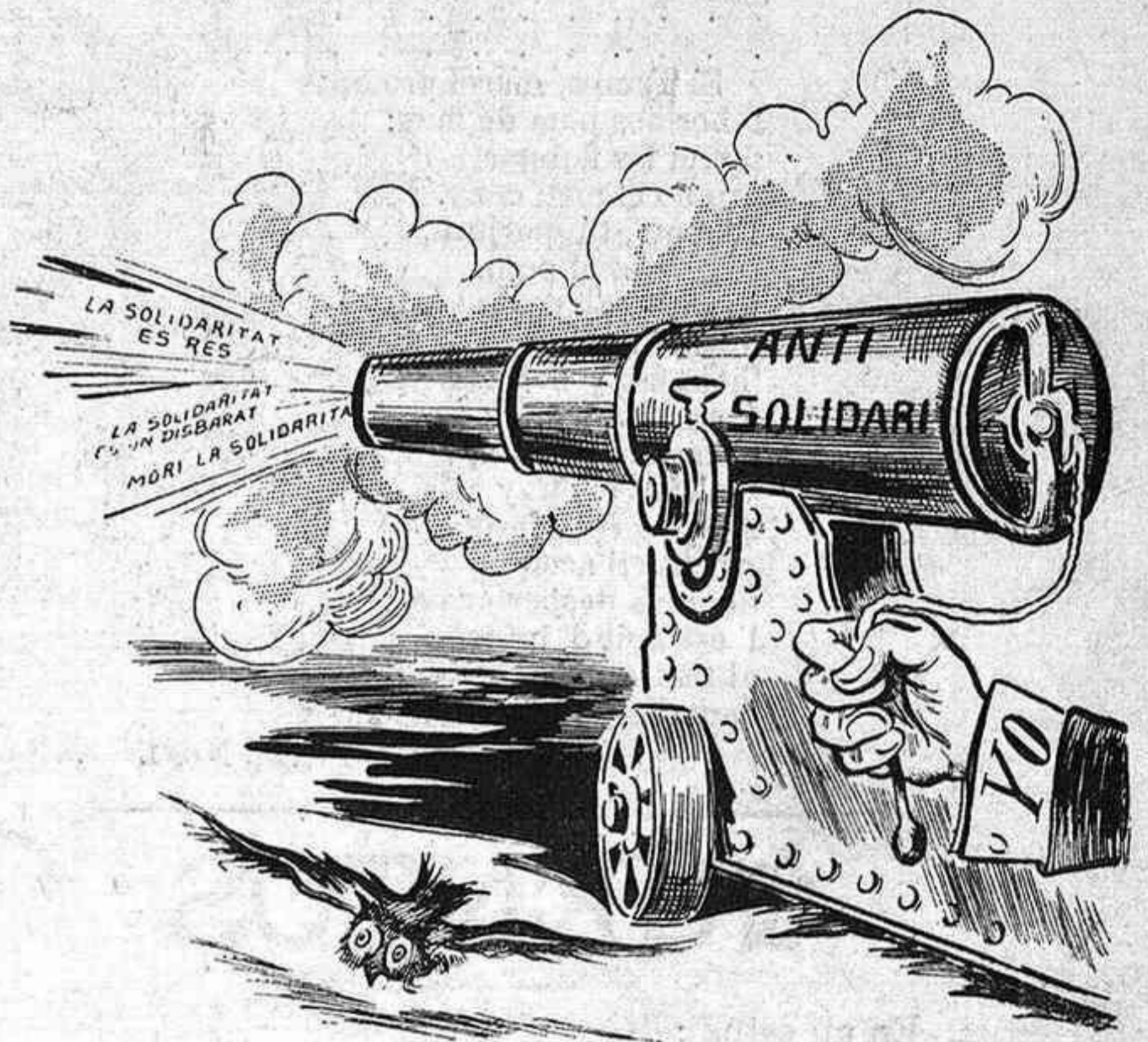
SAMUEL GRAN É IRURUETA

¡...!

Somni

Mentres tú cercavas
 floretas al bosch,
 jo vaig atansarme
 y, foll d'emoció,
 —«Jo t'am. Ninons mía!»—
 vaig dirte, ab ardor,
 tenyintse ben prompte
 tas galdas de roig...
 D'aquellas floretas,
 ne feres gros pom
 y al mitj hi posares
 Ninons, el meu cor...
 Tot d'una, mos brassos
 cercaren ton cos...
 Llavors, feu brollarne,
 l'alat nin Amor,

SOROLL INÚTIL

Pólvora en salvas.

ENTRE COTXEROS

—¿Per qué li donas ví al caball?
 —Per aprofitar aixó del taxímetro. S' emborrat-
 xará, farà esses, y naturalment, sense moure's del
 puesto, semblará que qui sab lo que ha caminat.

Á LA VORETA DEL MAR

—¿No 's mareja vosté?
 —¡Prou!... En veyent un compte, ja no sé lo que
 'm passa.

petons xardorosos
dels llabis d' abdós...

El Temps, marcí prompte
l' hermós pom de flors;
marcí las floretas
pro no el meu cor...
Llavors, tú, perjura,
tragueres el pom,
tirantlo, ab despreci,
dins d' un clot fangós,
'hont cor y floretas
s' ompliren de llot...
Com fera rabiosa,
y alsant el puny clós,
anava á esclafarte
per ta vil acció...
quan va despertarme
l' estrépit d' un tró...
al temps que 'l sereno
cantava:—*Las doos!*

MANEL NOEL

QUÈNTOS

En un estudi:

Un xicot més sonso que un quixot escriu al dictat.
En acabat el mestre li mira la plana, y li diu:

—¡Qué has fet!... ¿Qué no sabs que la paraula
honra no s' escriu ab dos erres? Esborra'n una des-
seguida.

El xicot tot confós: —Quína esborraré, senyor
mestrel!

Un home molt dur de mollera un día va caure
desde dalt de un campanar.

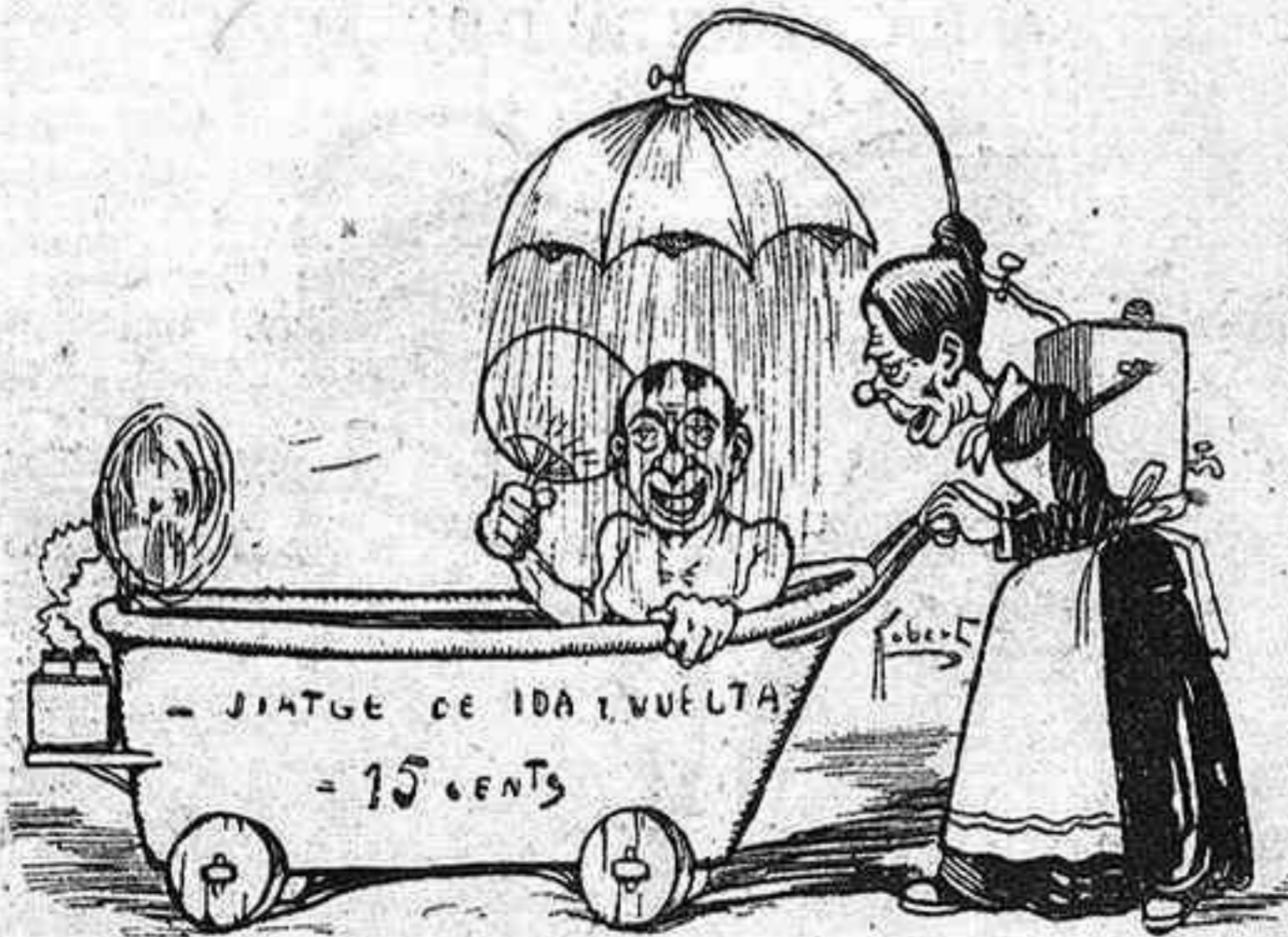
Quan la gent hi acudí creyent que s' havia fet
micas, se trobá ab que s' alsá molt tranquilament,
espolsantse la roba. No s' havia trencat cap os. En
cambi las llambordas del empedrat sobre las quals
va caure, estaban totas escrostonadas.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN LO ÚLTIM NÚMERO

- 1.ª XARADA.—*Man-te-lli-na.*
- 2.ª TARJETA.—*La Presó de Lleyda.*
- 3.ª TERS DE SÍLABAS.—AL CO VER
CO MI TE
VER TE BRA

UNA IDEA

En lloch dels automòvils que tracta de fer circu-
lar la «Catalana», ìno sería millor, ara com ara, es-
tablir unas quantas líneas de cotxes com aquest?

- 4.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Nàutich.*
- 5.ª GEROGLÍFICH COMPRIMIT.—*Sótano.*

TRENCA-CAPS

XARADA

Licor, trobarás tú
en la *hi*;
vocal mira si 't dona
segona,
article mira si es
la *tres*,
si vols saber ma xarada
rumia un xiquet com cal
que una flor que molt m' agrada
trobarás en el *total*.

RIGAU

ENDA VINALLA

Per ser prompte conegut,
escolta lo que 't vull dí:
Mon cos de fora, es molt fí,
y de dintre ¡ay! es molt brut.
Sense persona jo ser,
la boca 'm podrás trobar,
puig me la solen tapar
quan no m' han de menester.
A mes, totas las vegadas
que m' usan, no tinch repós,
puig tot lo que hi ha en mon cos
m' ho solen treure á punxadas.

J. MORET DE GRACIA

TRENCA-CLOSCAS

DO... RE... SOL... LA.

Ab aquestas quatre notas formar el títol de una sar-
suela castellana.

E. ORDANYÀ B.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

- 5 3 4 1 .—Poble de Girona.
1 2 3 .—Beguda.
3 .—Lletra.
1 5 3 .—Se fa en las flors.
1 2 3 4 5.—Teatre d' Barcelona.
4 5 5 .—En las masías.
5 .—Vocal.
3 5 1 .—Inmensitat.
1 2 3 4 .—Capital.

GUILLEM C. MIQUELET

FUGA DE CONSONANTS

. a . a . . a . . a . a

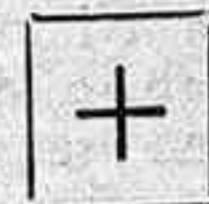
Posar las degudas consonants entre aquestas vocals,
de manera que formin lo nom d' un reptil molt conegut.

R. PISTOLETA

GEROGLÍFICH

M E S O S

I I I

K K K

EUDALT SALA

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

Obra nueva

LIBRO INDISPENSABLE

REMEDIOS QUE CURAN

MEDICINA CASERA

Un tomo en 8.º, encuadernado,

UNA peseta

LA CIUDAD DE BARCELONA

ITINERARIOS PRÁCTICOS

* GUÍA LOP *

Un tomo en 8.º, con los planos de la ciudad,

Ptas. 2

BARCELONA Á LA VISTA

352 VISTAS DE LA CAPITAL DE CATALUÑA

Encuadernadas con magníficas tapas en oro y negro

Ptas. 12

Obras completas de APELES MESTRES

Tomos publicats

Odas Serenas y Novas Baladas

Ptas. 1

Estiuet de Sant Martí

Ptas. 1

COLECCIÓN DIAMANTE

Tomo 100

NOVELAS PICARESCAS

LAZARILLO DE TORMES

RINCONETE Y CORTADILLO

Un tomo en 8.º, Ptas. 0'50

COPLAS DE SACRISTIA

POR

JUAN PÉREZ ZÚÑIGA

Un tomo en 8.º, Ptas. 1

Ultima obra de

B. PÉREZ GALDÓS

MEMORANDA

Un tomo en 8.º, Ptas. 2

EL CONSEJERO

DE LOS

ENAMORADOS

CARTAS AMOROSAS

LENGUAJE DEL PAÑUELO

LENGUAJE DEL ABANICO

Un tomo, Ptas. 1

ALGO Colección de poesías de JOAQUIN M.ª BARTRINA. Un tomo en 8.º, Ptas. 3

Resumen Bibliográfico

JUNIO DE 1906

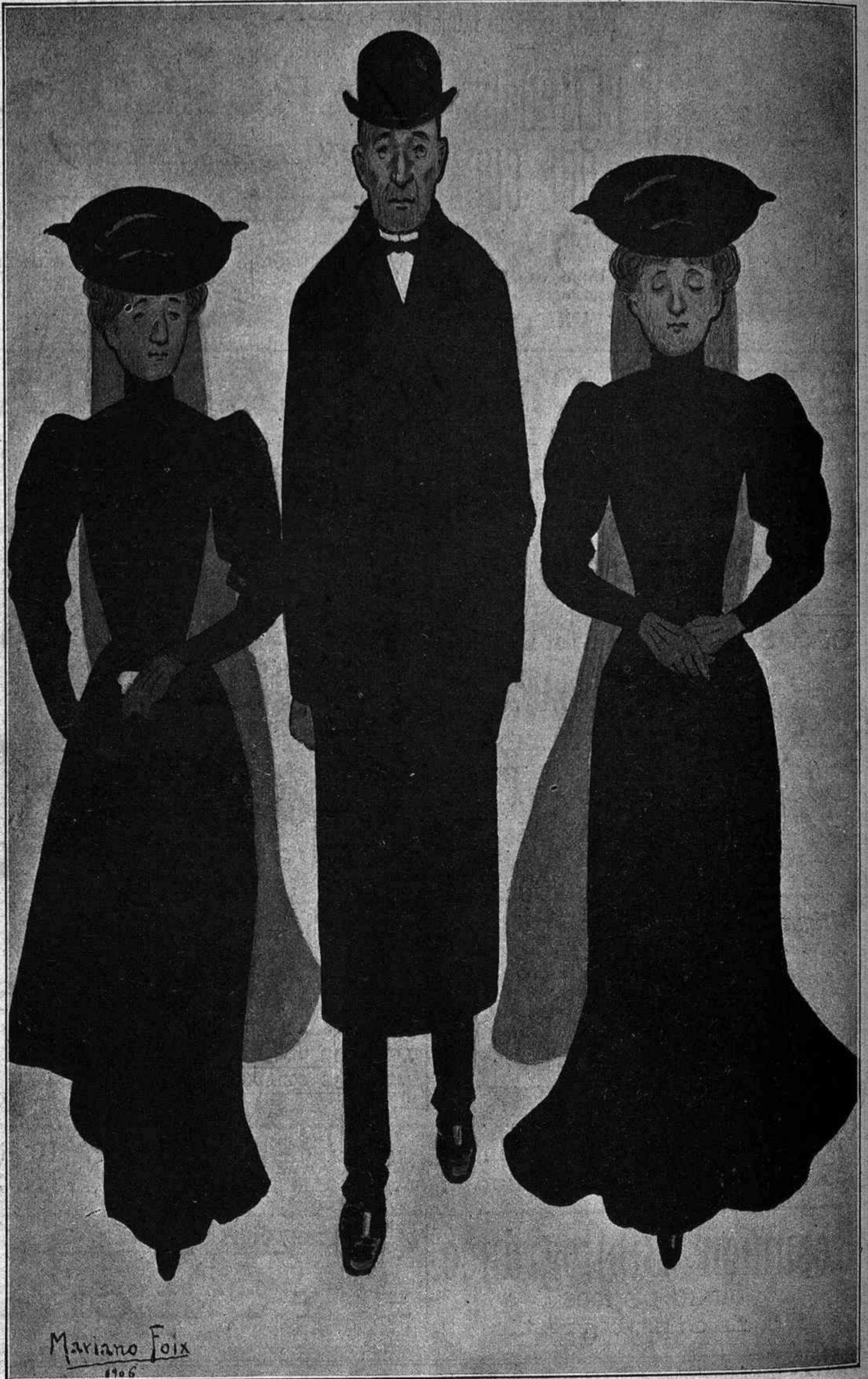
Se facilita gratis

PLANOS DE BARCELONA

Ptas. 1

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravios, si no 's remet ademés un ral pera certícat. Als corresponsals se 'ls otorgan rebaixas.

DE DOL

La familia Cetrilleras.